

DIV. INS!

U.S. NATL. MUS!

SMITHSONIAN INSTITUTION

OCT 27 1950

NATIONAL MUSEUM

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

No. 304.

Deel XIII.

1 October 1950.

*Adres der Redactie:*B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD: P. Chrysanthus O.F.M. CAP.: *Tetragnatha nigrita* Lendl nieuw voor de Ned. fauna (p. 145). — B. J. Lempke: Trekvlinders in 1949 (Tiende jaarverslag) (p. 147). — K. W. Dammerman D. Sc.: Nomina conservanda of Coleoptera II (p. 154). — G. Kruseman: Over onjuiste etikettering (p. 155). — W. Nijveldt: Een massale vlucht van *Bledius tricornis* Herbst (Col.) (p. 156). — P. J. Brakman: *Saprinus cuspidatus* Ihssen, een nieuwe Histeride voor de Ned. Fauna (p. 157). — Literatuur: (p. 158: G. Barendrecht; p. 159: A. Stärcke; p. 159—160: B. J. Lempke). — Korte mededelingen: (p. 146: B. J. Lempke; p. 153: D. Mac Gillavry, G. Kruseman; p. 160: W. M. Docters van Leeuwen, G. Kruseman).

***Tetragnatha nigrita* Lendl nieuw voor de Ned. fauna**

door

P. CHRYSANTHUS O.F.M. CAP.

Iedereen, die wel eens naar spinnen uitziert, kent ongetwijfeld de langwerpige langpotige wielwebspinnende *Tetragnatha*'s. Waarschijnlijk heeft hij ze altijd als *T. extensa* L. betiteld; het is dan ook niet zo gemakkelijk de dieren juist te determineren.

Het eerste goede overzicht van de soorten, die in onze streken voorkomen, haar biotoop, levenswijze enz. dateert pas van 1939: H. WIEHLE, Die einheimischen *Tetragnatha*-Arten, Nova Acta Leopoldina, Neue Folge 6: 363—386, met 62 fig. en 10 foto's. A. TULLGREN gaf, daar hij bij WIEHLE nog enkele fouten had ontdekt, een nieuw overzicht: Bidrag till kännedomen om den svenska spindelfaunan II, Entomologisk Tidskrift 68: 129—154 met 67 fig. (1947). Hoewel het artikel in het Zweeds is geschreven (ook de determineertabel) en de samenvatting ervan in het Duits maar zeer summier is, is het door zijn prachtige tekeningen toch zeer goed bruikbaar.

VAN HASSELT heeft indertijd in ons land slechts de volgende 4 soorten gevonden (Catalogus, Tijdschr. v. Ent. 28 en 29 (1885—1886)):

T. extensa (L.) 1758, algemeen*T. obtusa* C. Koch, 1837, zeldzaam*T. dearmata* Thor. 1873, zeldzaam*T. striata* L. Koch 1862, zeldzaam (= *Eugnatha striata* (L. Koch)).

In de supplementen van zijn Catalogus, op cit. 33 (1890) en 41 (1898) geeft hij alleen enkele nieuwe vindplaatsen van *T. dearmata* en *E. striata*.

T. montana Sim. 1874 (= *T. solandri* (Scop.)) is bij ons even algemeen als *T. extensa* en ook zeker reeds herhaaldelijk als zodanig herkend en gesignaleerd; waarschijnlijk zal ze zich ook wel tussen het materiaal van VAN HASSELT bevinden.

Of *T. pinicola* L. Koch 1870 reeds van ons land bekend is, weet ik niet.

14 Juni 1946 vond ik in onze tuin (Beresteijn, Voorschoten — parkachtig, door een sloot omgeven en doorsneden) op een dode *Thuya* twee

OCT 27 1950

bijna zwarte *Tetragnatha*-♀♀; kleur en vindplaats deden me denken aan *T. nigrita* Lendl 1886: deze soort heeft nl. een voorkeur voor dode takjes niet te ver van het water. Daar de epigyne (omlijsting van de geslachtsopening bij het ♀) bij deze groep niet karakteristiek is en de kleine verschillen in de betanding van de chelicerae (kaken) niet altijd even duidelijk te zien zijn — uit het grote aantal benodigde tekeningen in genoemde publicaties blijkt wel, dat de determinatie niet zo eenvoudig is — had ik nog geen zekerheid. Een ex. bracht ik in mijn verzameling onder. 14 dagen later zat het 2e ex. nog op dezelfde struik; nu gaf haar web echter een nieuwe aanwijzing, dat ik met *T. nigrita* te doen had: deze soort maakt nl. haar web graag tussen drie takjes, waarbij dan het centrum op het middelste takje komt te liggen, een verder zeer weinig voorkomende web-constructie. Ik liet het dier nog enkele dagen zitten, omdat ik er niet geheel zeker van was, met een volwassen ♀ te doen te hebben, maar toen ik het wilde vangen voor het Leids Museum, was het spoorloos verdwenen. In 1947 en 1948 kon ik de soort in onze tuin niet terugvinden.

4 Juli 1949 zag ik weer 3 volwassen ♀♀ op een dood struikje (krentenboompje), een meter of 20 van de plaats, waar ik de soort in '46 had gevonden; ondanks ijverig zoeken kon ik geen ♂♂ ontdekken. Een ♀ verhuisde naar de collectie van het Rijks Museum v. Nat. Hist. te Leiden.

Dit jaar was ik echter gelukkiger: reeds begin Juni vond ik op 3 gedeeltelijk dode struikjes (berk), kort bij elkaar, maar nu bij een andere sloot, enkele exx., 10 Juni ook een ♂, dat echter nog niet volwassen was. Eindelijk 19 Juni werd mijn dagelijks zoeken beloond: ondanks hun uitstekende camouflage — ze drukken zich geheel tegen een takje aan en gelijken zo precies op een verdord knopje — ontdekte ik 2 volw. ♂♂ in de nabijheid van de ♀♀. Daar de copulatie-organen van de ♂♂ wel karakteristiek zijn en ook de betanding van hun kaken duidelijker verschillen vertoont dan bij de ♀♀, was er nu zekerheid te verkrijgen. Drs L. v. D. HAMMEN (Rijks Museum Nat. Hist. Leiden) was zo vriendelijk ze voor mij te determineren; 1 ex. (met „bijbehorend” ♀) kwam in de verzameling van het Museum, 1 ex. in de mijne. Een week later vond ik nog 2 ♀♀ nabij de vindplaats van '46, maar geen ♂♂ meer.

Voorschoten, Beresteijn, Juli 1950.

Coenonympha tullia Müller en het Soesterveen (zie ook Ent. Ber. 12: 216). 29 Juni hebben de heer TOLMAN en ik nog eens een bezoek aan het Soesterveen gebracht. We kunnen nu wel met zekerheid zeggen, dat *tullia* hier verdwenen is. Het veen is volkomen uitgedroogd en van wollegras was geen spoor meer te ontdekken. Het gebied verbost op de duur geheel. Alleen in het midden is nog een tamelijk open ruimte, bestaande uit *Molinia*-bulten, waartussen de dophei prachtig stond te bloeien. Langs de randen ligt een in sommige gedeelten reeds vrij brede bijna ondoordringbare gordel van houtgewas. Slechts in dit „oerwoud” liggen hier en daar kleine plukjes vochtig veenmos. Wie het terrein op het ogenblik bezoekt, zal zich moeilijk kunnen voorstellen, dat hier nauwelijks een decennium geleden tientallen *tullia*'s rondvlogen!

Toch zijn zelfs nu nog een paar oude veenbewoners present. *Eustrotia uncula* Clerck was beslist niet zeldzaam, en ook *Sterrha muricata* Hufn. kon nog in enkele exemplaren opgejaagd worden. Maar over onze totaalindruk bestond geen verschil van mening: een arm insectengebied. — Lpk.